

A Magyar Regionális Tudományi Társaság programja a 2016–2019 közötti időszakra

Programme of the Hungarian Regional Science Association between 2016–2019

RECHNITZER JÁNOS, RÁCZ SZILÁRD

RECHNITZER János: elnök, Magyar Regionális Tudományi Társaság; tudományos tanácsadó, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 9022 Győr, Liszt F. u. 10.; egyetemi tanár, Széchenyi István Egyetem, Regionális-Tudományi és Közpolitikai Tanszék; 9026 Győr, Egyetem tér 1.; rechnj@sze.hu

RÁCZ Szilárd: titkár, Magyar Regionális Tudományi Társaság; tudományos titkár, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; szracz@rkk.hu

János RECHNITZER: president, Hungarian Regional Science Association; scientific advisor, Institute of Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences; Liszt F. u. 10., H-9022 Győr, Hungary; professor, Department of Regional Studies and Public Policy, Széchenyi István University; Egyetem tér 1., H-9026 Győr, Hungary; rechnj@sze.hu

Szilárd RÁCZ: secretary, Hungarian Regional Science Association; scientific secretary, Institute of Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences; Papnövelde u 22., H-7621 Pécs, Hungary; szracz@rkk.hu

Eredmények a 2012–2015 közötti időszakban

A Magyar Regionális Tudományi Társaság 2012 és 2015 közötti tevékenységét értékelve megállapítható, hogy az előző középtávú programban kitűzött célok többségének elérése sikerült.

Alapelvünkhöz híven a társaság egy független civil szervezetként működik, amely ténylegesen képes összefogni, befogadni a területi kutatással, fejlesztéssel foglalkozó szakembereket.

Három kiemelt célunk közül kifejezetten sikeres volt a szakmai kapcsolatok erősítése (fórumok, konferenciák, tanácskozások szervezése, nemzetközi szervezetekben való aktív részvétel) és a szakmai ismeretek megosztása, bővítése (tájé-

koztatás, képzés, információk biztosítása). Sajnos a legfontosabb területi folyamatokat érintő politikai, gazdasági és társadalmi kérdésekben a *társasági véleménynyilvánítás* nem volt megfelelő, elegendő.

A *tíz stratégiai cél* tekintetében jelentős eredményeket sikerült elérni a tagsági kör szélesítése, a fiatalok (hallgatók, szakemberek) minél nagyobb körének bevonása terén, az ehhez kapcsolódó fórumok működtetésében. A tagozatok, különösen a tagozatvezetők munkájának alapvető jelentősége volt ebben, köszönetünket fejezzük ki ezért a tagozatok vezetőinek és tevékeny önkénteseinek. Az eltelt négy év során mind a hét hazai tagozatot és hétből öt határon túli tagozatot rendezvénnel egybekötve meglátogattunk. A tagozatok működése változatosan alakult 2011 és 2015 között, rendszeresen működött Nyugat-Dunántúl (Sopron, Győr), Közép-Magyarország (Budapest, Gödöllő), Vajdaság (Szabadka), Dél-Alföld (Szeged). Működött, illetve alkalmanként működött Székelyföld (Csíkszereda, Székelyudvarhely), Közép-Erdély (Kolozsvár), Észak-Alföld (Debrecen), Dél-Dunántúl (Pécs), Észak-Magyarország (Miskolc), Közép-Dunántúl (Veszprém). Újjászervezendő a tagozat Nyugat-Szlovákia, Kelet-Szlovákia és Kárpátalja esetében. 2016 tavaszán megalakult az MRTT partiumi tagozata (Nagyvárad – Partiumi Területi Kutatások Intézete) és intézményesült a székelyföldi tagozat (megalakult a Székelyföldi Regionális Tudományi Társaság, fiatal regionalisták kezdeményezéseképpen).

A társaság önálló szakmai arcának, imázsának kialakítása jól sikerült. Részben ennek tudható be a számos új hazai és határon túli tag jelentkezése, aminek következtében stabilizálódott az aktív tagság 160-180 fő hazai és 90-95 fő határon túli taggal. 2015-ben rekordszámú hazai tagdíjfizetője volt az MRTT-nek: 197 fő.

A társaság hatékony működtetése szintén jelentős eredmény, sikeres pályázataink révén támogatásokat szereztünk, találtunk eseti szponzorokat, számottevő szja 1%-os felajánlást kaptunk – ezekért köszönettel tartozunk támogatóinknak. Részben pályázatok során bekapcsolódtunk az EU új tervezési időszakára való felkészülésbe és tervezésbe, figyelemmel kísértük a nemzeti tervekben a területi összefüggések és azok intézményi, finanszírozási kereteinek alakulását és szakmai rendezvényeken hangot adtunk ezzel kapcsolatos féllelmeinknek, a területi szemlélet háttérbe szorításának. Sajnos a határozottabb és eredményesebb szakmai véleménynyilvánítás hiátusként fogalmazható meg, illetve eseti ügyekre korlátozódott.

Eredményes volt a területi témában érintett szervezetekkel a kooperáció. Több országos társegyesülettel az évek óta megvalósult eredményes együttműködést az eddiginél szervezettebb, intézményesítettebb formában kívántuk folytatni, új tartalmi elemekkel kibővítve gyarapítani. Ennek érdekében három együttműködési megállapodást kötöttünk: 2012-ben a Magyar Statisztikai Társasággal, 2013-ban a Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesülettel és 2015-ben a Magyar Urbanisztikai Társasággal. Közös rendezvények, közös elnökségi ülés, együttgondolkodás, pályázatok valósultak meg.

A területi folyamatokban érintett szakemberek összefogása összességében pozitívnak tekinthető, a területiség szélesebb, árnyaltabb értelmezése következtében sikerült rendezvények keretében többször is megszólítani a területi folyamatokban érintett szakembereket, új témák és szakmai irányok felé nyitottunk (vidék-, település-, környezetfejlesztés). Hasonlóképp pozitívan értékelhető a térszemlélet társadalmisításának célkitűzése (a társadalom térszemléletének alakítása, erősítése, ennek tudományos és szakmai fejlesztésének – tervezés, menedzment – támogatása, fórumok biztosítása az ezzel kapcsolatos vitáknak, véleményeknek, eredményeknek).

A regionális tudományhoz kapcsolódó felsőoktatási, doktori képzések támogatása, azok együttműködési tereinek szélesítése, új képzési formák támogatása (nyári egyetem, szakkollégium, szakképzés, oktatói fórumok) terén nem sikerült számottevő eredményt elérni, mert a pozíciók megtartása rengeteg energiát vett el. A Kárpát-medencében kiépült magyar regionális tudományi műhelyek és területfejlesztési szakemberek bázisának további erősítése és erre építve a kelet-közép-európai együttműködésének ösztönzése, alakítása sem valósult meg, ennek eléréséhez még sok munkára lesz szükség, a vándorgyűléseken szokásos angol nyelvű szekcióülést is ennek megfelelően kell pozicionálni.

Eddigi eredményeink elérésében sokak támogattak minket, ezért köszönettel tartozunk az elnökség tagjainak, a tagozatok vezetőinek, társaságunk aktív tagjainak, a Regionális Kutatások Intézetének, rendezvényeink társszervezőinek, szakmai partnereinknek, támogatóinknak.

Célok a 2016–2019 közötti időszakra

A társaságnak *több kihívásra választ kell adni:*

- A területiség a hazai közpolitikában és közéletben elveszítette korábbi elismert pozícióját, így a szakmai körökben és a közfigyelemben visszafogottság (feledés) figyelhető meg.
- Generációváltás indult meg a regionális szakemberek körében, aminek részben a feldolgozását, részben pedig a fiatalításból következő szükség-szerű átrendeződését segíteni vagy éppen ösztönözni kell.
- A nemzetköziesedés kedvező tendenciáját minél szélesebb körben szükséges érvényesíteni a hazai és a nemzetközi szakmai körök folyamatos kommunikációjának megteremtésével.
- Nem dughatjuk a fejünket a homokba! A szakmai körök, valamint a területiséggel érintkező más közösségek is elvárják, hogy határozottabban megjelenítsük a regionális tudomány művelőinek véleményét, észrevételeit a hazai valóság változásaira.

A társaság alapelve változatlanul a független civil szervezetként való működés mint a magyar regionális tudomány szakmai fóruma.

Kiemelt céljaink:

- Elődeink és alapítóink (Enyedi György, Horváth Gyula, Buday-Sántha Attila) munkájának és szellemiségének továbbvitele, annak ápolása.
- Olyan témák feldolgozása (éves konferencia, tematikus munkamegbeszélések, tagozati ülések, társtársaságokkal közös tanácskozások), amelyek a hazai területi folyamatokat rövid és középtávon meghatározzák, annak alakulására meghatározóan hatnak.
- Nemzetközi kapcsolatok további erősítése, bekapcsolódás a kelet-közép-európai regionális szakmai közösségek munkájába, helyet adni a tanácskozásoknak, s ezeken a tagság aktívabb részvételének támogatása.
- Folytatni kívánjuk a határon túli regionális szakemberek összefogását, bekapcsolódásuk segítségét a hazai és nemzetközi tudományterületi szakmai programokba.
- Támogatjuk a tudományos ismeretterjesztés legfontosabb fórumait (könyvek, folyóiratok).
- Véleményt nyilvánítani a területi politikát érintő legsúlyosabb kérdésekben és azt eljuttatni az illetékes fórumokra.

Tevékenységek, akciók:

- *Tagozatok programszerű működése.* A 14 tagozat és tagozatvezető munkájának értékelése, éves beszámolók megjelenítése a honlapon. Középtávú tervek összeállítása és megvalósításának anyagi, szakmai támogatása. Évente legalább kétfő tudományos rendezvény megszervezése, elnökségi látogatással egybekötött konferenciák két évente.
- *Kiemelt rendezvények* (vándorgyűlés, fiatal regionalisták konferenciája, regionális tudományi esték) rendszeres megszervezése, új rendezvények (pl. vitaestek) indítása (szabadegyetem folytatása új tematikával, Globál szeminárium elnevezéssel).
- *Stratégiai partneri viszonyunkat* fejleszteni a regionális tudomány legfontosabb szervezeteivel (MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete, MTA Regionális Tudományi Bizottság), valamint a regionális tudományt oktató/kutató egyetemi tanszékekkel, doktori iskolákkal, továbbá igényes üzleti, piaci vállalkozásokkal.
- *A Tér és Társadalom* folyóiratot változatlanul illetménylapnak tekintjük, kiadását támogatjuk.
- *A Dialóg Campus* Kiadónál az újraindítandó *Studia Regionum* könyvsorozat támogatása (könyvbemutatók szervezése, könyvek vásárlása, előjegyzés toborzása).
- *A Detuope* online folyóirattal partneri viszonyra törekszünk, konferenciáink sikeres előadásait angol nyelvű tematikus számokban publikáljuk.
- *A fiatalok* (doktoranduszok, fiatal oktatók/kutatók/elemezők) és új kollégák bevonása a társaság működtetésébe, vezetésébe, a generációváltás folyamatosságának biztosítása.

- Az együttműködés elmélyítése a hazai társszervezetekkel (középtávú együttműködési tervek a Magyar Statisztikai Társaság, a Magyar Urbanisztikai Társaság és a Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesület elnökségével), kapcsolatfelvétel más országos szakmai szervezetekkel (Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Közgazdasági Társaság, Magyar Közgazdaságtudományi Egyesület, Magyar Szociológiai Társaság).
- A nemzetközi kapcsolatok (ERSA/RSAI, RSA) rendezettek, a következő években a közép-európai szervezeti együttműködések erősítése a cél: osztrák, lengyel, cseh, szlovák, román, szerb, horvát, szlovén viszonylatban. A vándorgyűléseken megtartjuk a nemzetközi plenáris blokkot, ahol a regionális tudomány vezető európai szakemberei mutatkoznak be. Törekszünk a kelet-közép-európai meghívottak arányának emelésére mind a plenáris, mind az angol nyelvű szekció esetében.
- Szakmai állásfoglalások kidolgozása a hazai területi folyamatokat érintő legfontosabb kérdésekben, szakmai társszervezetek bevonásával.
- Az aktív tagok megtartása, tagtoborzás, lemorzsolódás csökkentése. Adatfrissítés, határon túli tagság erősítése, megújítása. Tudományos díjak, támogatások odaítélése. Tagjaink köszöntése a kerek évfordulójukon (70, 80 év). Rendszeres hírszolgáltatás.
- A működés és a rendezvények pénzügyi, szervezeti hátterének biztosítása: szponzorkeresés, pályázatok, 1%-os felajánlás, források megfelelő befektetése. A honlap folyamatos frissítése.

A programot a társaság elnöksége 2016. június 8-án jóváhagyta.